

AKSEVDER
Kuruluş: 1992

AKSEVDER

BÜLTEN

AKŞEHİR'İ SEVENLER DERNEĞİ YAYINIDIR

Dernek Sicil No : 06-38-158

Atatürk Bulvarı, Zafer Çarşısı Yanı, Zafer İşhanı No: 7/1

Kızılay / ANKARA

Tel / Fax : (312) 430 35 72

E-Posta : aksevder @ hotmail.com

Haziran 2003

İki ayda bir yayımlanır. Ücretsizdir.

Sayı: 20

**"AİDAT BORCUNU ÖDEME
DUYARLILIĞINI GÖSTEREN
ÜYELERİMİZE TEŞEKKÜR
EDERİZ."**

**DERNEK AİDAT BORCU OLMAYAN
ÜYELERİMİZ**

A. Çetin TOZLUOĞLU
Ahmet YILMAZ
Ali ÖZSUCU
Asunan ZENGİN
Ayten GÜVENOĞLU
Behiye CABBAR
Cenk SEVİNÇ
Emine YELBOĞA
Erşan ERDEM
Esat KAYA (vefat etti)
Fatma Zehra MÜLÜK
Fikret DEDE
Gürşen M. SEVİNÇ
Hasan Hüseyin YAŞAYAN
Hayri AY
Hediye TAŞ
Hicri KÜÇÜKKEBAPÇI
Hikmet ÖZDEMİR
Hilmi ALPAN
İbrahim YEŞİL
Kenan ÖZEFE
Kevser TEZER
Mehmet Emin TÜRKMEN
M. Yücel AKINCI
Mehmet BARIŞIK
Mehmet BIRSEN
Meih BARIŞIK
Muammer GÜRDAL
Musa KESİM
Nazım KOYUNCU
Nihal ULAS
Osman İNCE
Tufan GOKALP
Cengiz Unsai GÜLEC
Turan ÖNGÖR

Sayın Üyelerimiz, Değerli Hemşehrilerimiz;

Bugüne kadar bültenimizi derneğimizde mevcut olan tüm adreslere gönderdik. Maliyetlerin yükselmesi ve yeterince yıllık aidatların toplanamaması nedeniyle, bu sayıdan sonra aidat borcu bulunan üyelerimize de gönderilmeyecektir.

Üzülerek bildiririz...

Yönetim Kurulu

VEFAT

Sayın Melahat KAYA' nın eşi, Değerli üyemiz Akşehir eşrafından emekli Ziraat Teknisyeni, Ankara Eryaman Altay Mahallesi Muhtarı Esat KAYA ağabeyimiz 13 Mayıs 2003 günü vefat etmiş olup, Akşehirde defnedilmiştir. Merhuma Tanrıdan rahmet, yakınlarına başsağlığı ve sabır dileriz.

Yönetim Kurulu

DUYURU

İsteyen üyelerimize 2 ayda bir çıkarmış bulunduğumuz bültenimiz Elektronik Posta ile gönderilecektir. E-Posta ile bülten isteyen Sayın Üyelerimizin E-posta adresimize bilgi vermelerini rica ederiz.

**AKŞEHİR
HEPİMİZİN
SEVELİM
VE SAHİP
ÇIKALIM.**

Posta Çek Numarası
100 2550

Banka Hesap Numarası
*Akbank T.A.S.
Bakanlıklar Şubesi
39501 - 2 Hesap

Baştarafı 19. Sayı 2. Sayfada

Musa KÜÇÜKAKÇA

Daha önce bu tür etkilerin, ad-yer benzerliklerinin normal olduğunu yazdım.

Örneğin; Akpınar yapısına / Gündoğmuş kapısına / Eminem çiçek yollamış / Uyandım kokusuna... diye başlayan ve bizim kadın düğünlerinde çok söylenen, neredeyse buraya özgüleşen türkü Sındırgı'nındır, rahmetlik Muzaffer Sarısözen derlemesidir.

Yine bir Sıra Türküsünde geçen "Bir hoca gelir Serez'den / Çubuğu var kirezden / Sorarız biz size birezden.." sözleri sanki Şeyh Bedrettin Ayaklanmasını çağırıyor. Serez'in esnaf çarşıları Ahiliğin güçlü devirlerinde ün yapmıştı. Bulgaristan'daki Serez'in Akşehir ağzında ne işi var diyemeyiz, çünkü Sıra geleneği de Ahiliğin bir türevidir.

Dün Osmanlıya söylenen "Biz size sorarız birazdan" dizesi bugün oyunlarda karşı ekibe dış bilemede kullanılıyor. Öz aynıdır. Sorup da yerini saptayamadığım Beyler Bahçesi Türküsü Dinar'da varmış. "Beyler Bahçesinde lambalar yanar / Lambanın şavkına şabanlar konar / Herkes sevdiğine böyle mi yanar / Ağla hey gözlerim ağla, ayrılık günüdür /Söyle hey dillerim söyle, muhabbetin sonudur.."(Bkz. C. Öztelli ve O. Atilla.)

Muhabbetin sonu mu olur yahu? Yeni başlıydık, reklamdaki gibi "daha karpuz keseceydik..."

Fakat biraz konalım.

Şanstan söze Sultan Dağları'ndan girdim. İnsanımız tabiata ve sevdiği hayvanlara tutkundur, cam gibi sever.

Yine buralarda ve türkülerin çoğunda özel yeri olan Turnalarda konalım. Zaten "Hazreti Şahin avazı / Turna derler bir kuştadır.

(Evlerin Önü, say 328) de bir Sultan Dağı türküsüne rastladım. Önce kent mi diye düşünüyordum ki, değildi bizim sofu Sultan Dağlarıydı sözlerin konusu. Larousse'a baktım bundan başka aynı adlı dağ yok. Akşehir'e has Gedavet Rüzgarı da onun doruklarından eser. Türkü laedri.

"Sana derler Sultan Dağı / Ne dumandır başın senin / Eksik olmaz buzun / Hiç bitmez mi kışın senin.." , "Ulu kuşlar sana konar / Bulutlar birbirin kovar / Sabah güneşi sana doğar / Ne yüksektir başın senin.."

Kimi insanlar ne zaman yaşarlar, hangi yıl ölürler, tam belli değildir. Onlar "sanki bilinmeyen bir dünyadan gelmişler" gibi aramızda yaşarlar, değerleri anlaşılmas ve "bir garip öldü diyeler" yoluna giderler. Onlar saymakla bitmez, üstelik anlatmaya her dil yetmez.

Konumuz bakımından anacağım insan FAKÇI MEHMET diye büinen bir Akşehir folkloru aşığı. Soyadı bile unutulmuş ne yazık ki. Taniyanlar var, 70-80'li yıllarda vefat ettiğini söylüyorlar. Zorluk içinde yaşamış. Böyle bir araştırmada gerçekçi olmak gerekir. En son yaptığı uğraşı "hela bekçiliği.."

İlgi çekici bir anektod, gizli kalmış hiç yayımlanmamış bir olay dinledim.(Kaynak kişi Salih Türküler.)

Yıl 1968-69..

Mehmet Ağa ikinci kez evlenir. Bir süre sonra anlaşamazlar, mankemelik olurlar. Yargıç yaşlı karı-kocaya bakar, duraksar.sorar:

- Niçin ayrılıyorsunuz?

Fakçı Mehmet

- Karım yevmiyeci, ben aylıkçıyım da ondan!..

Yargıç bir şey anlamaz. "Biraz dışarıda bekleyin" der ve mübaşire sorar. Ondandır. "kadın her gün ister, koca ayda bir.." yanıtını alır.

Ve boşanma kararını verir.

Fakçı Mehmet (Sarıgül) Akşehirli, doğumu tahminen 1905. ölümü yine tahminen 1986-87 oimalı. İşçilikten emekli olmuş.Dünyaya gelirken işlediğimiz en büyük suç yoksul doğmaktır. Yaşam boyu zor zeneat ve-s-seiam!

"Yadeiler" yazarı Sn Hakkı Sarıgül'ü saygıyla selamlıyorum. oğludur.

SANATLA YAŞAMAK

HİÇ OLMAZSA ESKİLERİ KORUYALIM

Naiime SALTAN

Bugün sizlere resim, heykel, seramik gibi sergiler nasıl gezilir. Neler yapmanız gerekiyor. Onları anlatacağım

Geçenlerde Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Bölümü Öğrencilerine; sergisi devam eden sanatçı hakkında sorular sordum. Sergiyi gördükleri halde sorduğum sorulara maalesef yanıt veremediler...

Orta okul ve liselerde de olmak üzere yüksek okulda daha da önem verilecek konular, sergilerin bilinçli gezilmesine önem verilmesidir.

Sergiye giden öğrenciye öğretmenler görev vermeli...Sergi sonrası derste gördükleri ile ilgili olayları madde, madde incelerlerse; öğrencilerimiz sanata daha olumlu yaklaşırlar...

Sanatçının özgeçmişini, serginin tarihini öğrenmelidirler.

Sanatçının imza koleksiyonunu yapma, geleceğe yönelik bir yatırımdır. Tablosu kadar değerlidir.

Serginin konusu nedir? Yapılış nedenleri, renkler ve (tema) ressamın stili nedir? Ne zaman başladı ve bitiyor. Gelecek sergi kimindir? Ne zaman açılacak? Diğer arkadaşların gelecek çalışmalarını kaçırmadan izlemeleri için haberleri olur. Derste öğretmenler resim öğretmeyip on dakikalık son saatinde eğitici konulara yer vermeli...Çevrede başarılı insanların başarı ile oraya nasıl geldikleri de öğrenciler tarafından arkadaşlarına anlatılmalıdır.

Resim dersi öğrenciye yalnız resim öğretmiyor. Kişiliğini kazanmasma, aşağılık duygusundan kurtulmasma da yardım ediyor. Onun için derste öğrencilerin moralini bozacak kötü eleştiriler yerine onların iyi şeyler yapabildiklerini anlatarak yanlışlarını söylemekten kaçınılmalı. İyi örnekleri göstererek, onlara daha iyi konular yapabilecekleri anlatılmalı. inandırılmalı. Öğretmeni çok sevmelerini sağlamak için candan çalışmalıdır. Resim deneyimli bir matematiktir.

Gazetelerde, TV'lerde ısrarla orijinal sanat çalışmalarına yön verilmeli kopya ve taklitlerin kötülükleri anlatılmalı. Yeni buluşlar kısa yoldan kolayca halkımıza anlatılmalıdır.

Yapılan olumsuz çalışmalarını anlatmak zordur ve tehlikelidir. Ama 1972 yılında Süleyman Çakır Lisesindeki öğretmenliğim sırasında bir dolap dolusu sanat kitapları elde etmişim. Okul kitaplığı çok güzeldi. Bu yakında; incelemeye gittiğim kütüphaneyi çok yıpranmış, kitapların sayfaları koparılmış ve yırtılmış gördüm çok üzüldüm.

Eğer sanata bir şeyler katamıyorsak. Eskileri hiç olmazsa koruyalım.

Resim ve heykel, seramik yapanlara yönlendirici olan bu kitapları önermeli ve incelettirmelidir. Öğrencilerimizle birlikte halkımız da kütüphanelerden faydalanmalıdır.

SANATLA YAŞAMAK NE GÜZEL...

LİDERİN BAKIŞ AÇISI

- Birinci Dünya Savaşı sonunda bir bayan büyük annesiyle beraber trenle bir yerden başka bir yere gidecekti.
- Trene bindiler, karşı taraftaki koltuğa da bir general ve bir yüzbaşı oturdu.
- Yolculuk devam ediyordu.
- Tren bir tünele girdi.
- Tünele giren trenin içerisi tamamen karanlıkta kaldı.
- Bu karanlıkta iki ses duyuldu: birisi öpücük, diğeri de tokat sesiydi.
- Bayanın düşüncesi şu idi: "General beni öptü ama büyük annem de onu tokatladı."
- Büyük annenin düşüncesi şu idi: "Torunumu öptüler ama o da tokatı patlattı."
- General ise şunu düşünüyordu: "Ben tokatı neden yedim?"
- Sadece yüzbaşı gerçeği biliyordu. Hem bayanı öpmüştü, hem de fırsattan yararlanarak generalden intikamını almıştı.
- Lider: Bu trendeki voicuarın baktığı bütün bu vönierden, herkes gibi oaviara bakabilen insandır.

AKŞEHİR MEKTUBU

Nihat Ak
Gazeteci-Yazar

ŞU...

“ŞEHR-İ AKŞEHİR,,!..

Hemingway (1899-1961), 20. Yüzyılın en ünlü Amerikalı yazarıdır. Nobel Ödüllü (1954) romancıdır. Yazdığı bir romanı var: Paris Bir Şenliktir! Bir çok kez okudum, bu romanı Hasbelkader, Paris’i de gördüm-yaşadım. Hemingway usta, çok, cuk oturan isim koymuş, yaptın!

Akşehir için yazarken, hep düşünmüşümdür. Hemingway gibi kısacık bir tanımlama nasıl yapılabilir?

Yazacağım bugün:

Akşehir Bir Aşktır!

Akşehir’in bir güzel insanı sevgili Şevki Şeker, Akşehir’e geldi-gitti.

Konuşmamız sürecinde çok tatlı bir oluşumu anlattı. Şimdiye-dek niye duymamışım bilmem! Çok duygulandım,iznimizle, aktaracağım.

Ankara’da, içinde sevgili Şevki’nin de bulunduğu bir grup var. Meslek adamları, iş adamları. Bu grubun resmi kuruluşu yok. Dernek vakıf filan. gibi sıfatı da yok! Arkadaş-dost grubu diyelim. Ankara’da lokallerde, klüp gibi yerlerde, zaman-zaman beraber olurlar. Dostluğu yaşıyorlar ve yaşıyorlar. Kesinlikle ortak oldukları bir olgu var;

Akşehir’i sevmek! Akşehir’i yaşamak!

Bu dost grubunun başkanı demiyeyim de bir öncüsü var.

Doç. Dt. Kemal Yamalık!

Sn. Kemal Yamalık; bir büyük insan. bir Akşehir Sevdalısı ve Nasreddin Hoca Mezarlığı’nda, Akşehir toprağında yatan, unutulmaz Başhekim’imiz, rahmetli Dr. Vahdi Yamalık’ın oğlu. Değerli, seçkin bir bilim insanı. Ankara’da Doç. Dt. (Diş Doktoru)

Arkadaş-Dost Grubuna, Akşehir’i ve Akşehir sevdasını aşlamış! Ve bu aş tutmuş! Bir gelenek oluşmuş. Her yıl, daha rahat gezebilmek için 5-10 Temmuz öncesi Cumartesi-Pazar günleri tüm grup, Akşehir’e geliyorlar, 2-3 gün Akşehir ‘i yaşıyorlar. Sevgili Şevki Şeker, bu gelenek seleşmiş ziyaret için, sanırım, Akşehir’de ön hazırlıklar ve rezervasyonlar için temaslar da yaptı.

Bu Akşehir Aşıkları grup, Akşehir’in geleneksel mutfağındaki yemekleri , çeşnileri yemeden gitmiyorlar! Akşehir’in ünlü kirazını ağacından doya doya yiyorlar (Fazlası dokunur ha, beyler!) Sonra da kasa-kasa, kutu-kutu, Ankara’ya götürüyorlar. Akşehir kirazı diyerek armağan ediyorlar. Akşehir Aşıkları Grup için Akşehir’de, Atakent Belediye Başkanı sevgili Musa Doğan ve kocaman çiftçi. Sevgili Hasan Baysal hem ev-sahipliği, hem mihmandarlık yapıyorlarmış. Yaptıkları: Akşehir’i temsil etmek, Akşehir’e sahip çıkmaktır. Sağolsunlar!

Sevgili Kemal Yamalık Akşehir’e 6 yaşında gelmiş. Sevgili, rahmetli dostum Vahdi Bey ile. Şimdi 45 yaşında. Ama, Akşehir için, her konum ve koşulda...

Turizm Elçisi!

Hemen yinieleceğim:

Akşehir bir aşktır.

Göller Yöresinde Önemli Bir Alternatif Turizm Merkezi

A K Ş E H İ R

Yrd. Doc. Dr. Kadir ÖZTAS

Selçuk Üniversitesi,
Akşehir Meslek Yüksekokulu
Bölüm Başkanı

Sürekli gelişen ulaştırma araçları, hızla artan dünya nüfusu ve refah seviyesi; 2000'li yıllarda da uluslararası turizmin artarak gelişmeye devam edeceğini göstermektedir. Bu potansiyelden pay almak isteyen ülkeler yoğun bir rekabet ve strateji geliştirme yarışı içindedirler. Türkiye'nin ve yörelerimizin de artan uluslar arası turizmden yeterince yararlanabilmesi, yörelerdeki kültürel ve çevresel özellikleri ön plana çıkaracak tanıtma ve geliştirme plan ve projelerinin uygulanmasını zorunlu kılmaktadır.

Bu çalışmamızın amacı: Tarihi, kültürel, ekonomik ve turizm açısından önemli bir potansiyele sahip, göller yöresinin önemli merkezlerinden olan ilçenin turizm varlıklarına dikkat çekmek ve dünyaca ünlü Nasreddin Hoca ve tarihi Akşehir evlerinin kültür turizmi olgusu içinde daha iyi korunması ve daha verimli kullanılması amacıyla neler yapılabilir sorusuna cevap bulmaya çalışmaktadır.

GÖLLER YÖRESİ ve AKŞEHİR

GÖLLER YÖRESİ:

Genel coğrafi sınırlandırma olarak Akdeniz Bölgesinde yer alan Burdur ve Isparta illerini kapsayan yöre; iklim özellikleri, jeolojik özellikleri ve sahip olunan göller sayesinde yakın çevresindeki Akşehir ve Beyşehir yöresi de yer almaktadır. (Evlıyaoğlu, 1994, s.72)

Kıyı yöresinin kuzeyinde İç Anadolu'nun batı içlerine kadar uzanan bu yer, "Göller Yöresi" ya da alışılmış olarak "Göller Bölgesi" dir. Kalker yapılı arazi geniş yer tuttuğundan karstik şekiller, göl çanakları ve ovalar oluşmuştur. (İzbrak, 1986, s.65).

Yörenin iklimi değişkenlik göstermektedir. Yeryüzü şekillerinin değişikliği, yer yer ikliminde değişkenlik göstermesine neden olmaktadır. Akdeniz'e bakan dağların yamaçlarında Akdeniz ikliminin dağ karakterleri etkili olmaktadır. Bu suretle Akdeniz ve Orta Anadolu step iklimi geçiş özelliklerini göstermektedir. Yöre Akdeniz Bölgesine göre yağışı daha az almasına rağmen İç Anadolu step iklimine göre daha fazla yağış almaktadır.(Evlıyaoğlu, 1994, s.72)

Yörede göller bakımından en zengin il 14 gölle Burdur'dur. Bunların en önemileri; Burdur, Ketsel, Salda, Karataş, Yarısu, Akgöl ve Gölhisar gölleridir. Eğirdir, Beyşehir, Akşehir ve Eber yörenin diğer önemli gölleridir. (www.burdur.gov.tr/coğrafya.htm).

Göller yöresinin diğer bir özelliği de eşsiz doğal yapısı nedeniyle bulunan Milli Parklardır. Milli Park oluşturmadaki başlıca amaç; doğayı korumak ve yaşatmak olmakla birlikte, milli park alanlarında bilimsel araştırmalara imkan vermek, dinlenme ve eğlenme ihtiyacını karşılamak, erozyonu önlemek, av kaynaklarından düzenli, çok yönlü, sürekli ve etkili faydalanmaya imkan sağlamak için geliştirmek av turizminin oluşmasına imkan sağlamak ve böylece milli gelire katkıda bulunmak olarak sıralanabilir.(Başol, 1994, s.74-75)

Tablo (1) Göller Yöresindeki Önemli Göller

Gölün Adı	Y.ölçümükm ²	Rakım	Su Özelliği
Akşehir	353	958	Aztuzlu
Beyşehir	652	1211	Tatlı
Burdur	200	854	Aztuzlu-Acı
Eber	128	967	Tatlı
Eğirdir	468	916	Tatlı

Tablo (2) Göller Yöresi Milli Parkları (Kaynak: www.milliparklar.gov.tr)

İLİ	M.PARK ADI	ALANI(Ha)	TESİS TARİHİ
Isparta	Kızıldağ	59400	09.05.1969
Isparta	Kovada Gölü	6534	03.11.1970
Konya	Beyşehir Gölü	88750	11.01.1993

Kaynak: Atalay, 1994, s.153

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE AKŞEHİR

Akşehir, İç Anadolu Bölgesi'nde, Konya İline bağlı bir ilçe merkezidir. Sultan Dağları eteklerinde yer alan ve yüzölçümü 105 km² olan ilçe; kuzeyde Yunak, doğuda Ilgın ve güneyde Doğanhisar ve Isparta, batıda ise Afyon ile çevrilidir. Akşehir, verimli toprakları ve bu toprakları değerlendiren gölü ile şirin bir ilçedir. Ayrıca, gülmece sanatımızın simgelerinden olan Nasreddin Hoca'nın yaşamının geçtiği yerdir. (Demiralp, 1996, s.3)

Çeşitli tarihi kaynaklara göre ilçenin geçmişi Hitit ve Friglere kadar uzanmaktadır. Sard'tan (Sardes) başlayarak Ninova'ya kadar uzanan tarihte Kral Yolu olarak bilinen ünlü ticaret yolu Akşehir'den de geçmekteydi. Böylece Akşehir, bir yerleşim yeri olma yanında, ticaret ve konaklama yeri olarak da dikkat çekmektedir.

Akşehir'in günümüzde bilinen ilk adı, Lidya'lılar zamanındaki Tymbrion'dur. M.Ö. IV. yüzyılda İran Kralı Keyhüsrev burada ordusu ile kalıp, uzun bir süre dinlenmiştir. Lidya Kralı Krezius İran Hükümdarı Darius'a yenilince Lidya ve Frig toprakları İran hakimiyeti altına girdi. Böylece İran topraklarına katılan Akşehir, daha sonraki tarihlerde de Roma ve Bizans topraklarına katıldı. Romalılar döneminde Anadolu'da yönetim örgütü kuruluca Konya çevresi (İkonion) içinde yer alan kentlerden biri de Akşehir (Philomelium) oldu. Bizans sınırları içinde iken önce Emevilerin, sonra Abbasilerin Bizans ile olan savaşları sonunda, Akşehir'in taraflar arasında devamlı el değiştirdiği görülmektedir. (Demiralp, 1996, s.3)

1071 yılı Malazgirt Savaşı sonunda Bizans direnişi kırılınca, Anadolu kapıları Türklere açılmış ve Selçuklu Sultanı Melikşah'ın komutanlarından Kutalmış oğlu Süleyman'ın 1077 yılında başlayıp 1086 yılına kadar sürdürdüğü fetih savaşları sonunda Akşehir de bir Selçuklu kenti olmuştur. Diğer şehirler gibi buranın adı da değiştirilmiş ve Akşehir denmiştir. Niçin Akşehir denildiğine dair kesin bir kayıt yoksa da; buraya gelen hükümdarlardan birinin kentin çevresini kaplayan meyve ağaçlarının beyaz çiçeklerini görünce Akşehir dediği ve böylece kaldığı rivayet edilir. Mahalli şiveye göre: Akşar, Alışar, Ahşehir denildiği gibi; bir aralık Şehr-i Beyza, Belde-i Beyza diye de anılmıştır. İ.H. Konyalı'nın belirttiğine göre kentin adı, Evliya Çelebiye göre Akşar'dı. Rumlar ise Sine Hisar diyorlardı. Tymbrion'dan sonra bilinen Philomelium adı; "Elma, bal kenti" anlamına gelmekteydi. (Demirci, 1998, s.17 - İÇ)

Devamı Gelecek Sayıdadır.

DAVETİYE

Şule & Hasan'ın 19.07.2003 Cumartesi Saat 20:00'de MTA Genel Md.lük lokali'nde (Eskişehir Yolu Ticaret Odası Karşısı) yeni hayatlarına adım atacaktırlar.

Ateş ve Bekar Aileleri

(0 312) 484 53 20

Dr.Özer BOSTANOĞLU
(Yük. Şehir ve Bölge Plancısı)
(AKSEVDER Denetleme Kurulu Üyesi)

(Ankara, 28/30.06.2003)

AKŞEHİR VE NASREDDİN HOCA ve EVLERİ

Günümüz Türkiye coğrafyasında kuzeydoğudan Ankara, kuzeyden Eskişehir, kuzeybatıdan Afyon, doğu ve güneyden Konya ve batıdan da Isparta illeri ile çevrelenmiş olan ve tarih boyu batıdan doğuya uzanan (örneğin Sart'tan Ninova'ya dek giden ünlü Kral Yolu gibi) kervan ve ulaşım yolları üzerinde bulunup, insanlar, şehirler, topluluklar, ülkeler ve hattâ kıtalar arası iletişim, buluşmalar ve dostluklar, tanışıklıklar kurma merkezi olma işlevini yükümlenmiş olan güzel Akşehir'imiz, bazı (merkezdeki ve eski) yönetici ve siyasilerimizin aksi yöndeki kanı ve çabalarına rağmen, yakında, uzun onyıllardan beri hakketmiş olduğu "il" statüsüne de kavuşup, adına "tarih" dediğimiz zaman ve olaylar akışı sürecinin, kendisini görmek istediği konuma, elbette, kavuşacaktır.

Neredeyse yaşı, koca Anadolu üzerinde yer almış ve hüküm sürmüş Hitit, Frigya, Lidya, Roma (ki bu dönemde kent, (Yunanca) "Philonelium", yani "Balsevenler kenti" olarak biliniyordu¹), Bizans İmparatorlukları ile eşit olup; sonrasında da, Milâdi 1077 yılında Selçuklu hükümdarı Kutalmışoğlu Süleyman Şah'ın şehri alması, 1276 yılında Eşrefoğulları'nın, 1327 yılında Hamidoğulları'nın, sonra da Karamanoğulları'nın hükümlerine girme aşamalarından geçen ve 1374 yılında da Osmanlı İmparatorluğu tarafından satın alınıp, topraklarına katılmasıyla İslamlaşmış, Türkleşen Akşehir; ulu bir Türk-İslam kenti, büyük ve tarihsel bir Anadolu yerleşim merkezidir. Kadim Türk uygarlığı içindeki önemini kavrayan idarecilerini, buluşçu bilginlerini ve kendine ve kültürüne sahip çıkıp, her yönden geliştirecek hemşehrilerini, umarız ki, yeniden ve daha geniş bir teşkilatlanma ağı içinde, pek yakın bir zaman diliminde de, bulmuş olacaktır.

O an gelene dek, Akşehir'li ve/ya da Akşehir'i seven, benimseyen aydınlarımızın ve kültür insanlarımızın yapmaları gereken iş, öncelik ve özellikle, kendi uzmanlık alanları ve mesleki donanımları çerçevesinde, memleketleri olan Akşehir'in çeşitli fiziksel, doğal, kültürel, sanatsal, yazınsal, mimari ve şehircilik yönlerini ele alıp, geçmiş kuşaklardan akıp, gelerek, bizlere ve bizden sonraki kuşaklara uzanan tarihsel birikim, deneyim ve tahayyülleri, ayakları yere basarak ve fakat geleceğin şimdilik ütopyik görünen hayallerini de ihmal etmeksizin, Akşehir evlatlarına aktarmaktır...

Onun içindir ki, ünlü bir çağdaş Türk mimarı olan Cengiz BEKTAŞ, bir derginin özel "Nasreddin Hoca" sayısının editörlüğü kendisine teklif edildiğinde, önce duralayıp, "bu benim işim mi?" diye kendine sorduğunu ve "bütünün coğrafyasına oturmayan bir alandaki çalışmaların yeterli olamayacağını en iyi bir mimarın bilmesi gerekir" diyerek, Nasreddin Hoca'nın da yalnızca yazın konusu olmayıp, bu konuda bir mimarın da, sağlık uzmanının da, tarihçinin de ve bir kent tasarımcısının da, kendi bakış açılarından görecekları yönlerin olduğunu söylerken, son derece haklı bir noktaya parmak basmaktadır.²

¹ Pars TUĞLACI, *Osmanlı Şehirleri*, İstanbul: Milliyet, 1985, s. 13; *AnaBritannica*, Cilt 1, s.289; Cengiz Bektaş'a göre, bu tanım, "Ağzından Bal Damiyanıların Kenti" olarak da anılsa biliyor ve bu tanım Nasreddin Hoca'ya da "pek yakışıyor". Bkz.: Cengiz BEKTAŞ, "Nasreddin Hoca'nın Kenti, Evi", (içinde) *Topiumbilim - Nasreddin Hoca Özel Sayısı*, Sayı 6, Haziran 1997, (ss.69-76) s.70.

² Bkz.: Cengiz BEKTAŞ, "Petek Göz", (içinde) *Topiumbilim - Nasreddin Hoca Özel Sayısı*, Sayı 6, Haziran 1997, s.13.

1940'lı yıllarda Akşehir Halkevi Başkanlığı'nın talebi üzerine, hazırlanması düşünülen bir "Akşehir" kitabının coğrafya ile ilgili bölümlerini yazmış olan değerli araştırmacı Ferruh SANIR'ın yaptığı ve bugüne dek aşılamamış olan araştırmada³ şöyle bir saptama yapılmaktadır ki, Akşehir'in tarih içinde oynadığı sosyo-kültürel rolü pek güzel bir şekilde vurgulamaktadır: "Bir kültür merkezi olarak Akşehirin değeri, geçmiş yüzyıllarda bugünkü ile kıyas edilemeyecek kadar yüksekti. Selçuklulardan kalma Taş Medrese'nin (Sahip Ata mamuresi) artıkları bunun en büyük şahidi olduğu gibi 10 dan çok medresenin çalıştığı günlerin bulunduğu da söylenmektedir. Arkadaşım Mustafa Akdağ'ın eski (XVI. yüzyıl) medreseler ile ilgili çalışmalarından anlaşıldığına göre Akşehir medreseleri İstanbul, Konya, Ankara, Amasya, Edirne ve Bursa medreseleri gibi Osmanlı İmparatorluğu'nun bir çok yerlerine kadı ve müderris yetiştiren müesseseler halinde idi."⁴

Akşehir, ülkemizin kültür ikliminde; tarihsel medreseleri ile olduğu denli, Türk ayağının değdiği ve kültürünün eriştiği bütün dünya devletlerinde ve değişik millet topluluklarında tanınan ve sevilen çok ünlü "Nasreddin Hoca"⁵ıyla da önemli ve ayrıcalıklı bir yer tutmaktadır. Nasreddin Hoca'mız, bilindiği üzere, Selçuklular zamanında ve 13. yüzyılda yaşamıştır. 1208-1209 yıllarında Sivrihisar'ın Hortu (bugün Nasreddin Hoca) köyünde doğmuş, Konya'da medrese eğitimi görmüş, gençliğinde babası gibi köyünde imamlık yaptıktan sonra, Akşehir'e gidip, Seyyid Mahmud Hayrani'ye intisap etmiş ve orada, 1284 yılında ölmüştür.

Günümüze kadar eriştiğine göre, neredeyse 700 yıllık ve toplam sayıları 600'e varan fıkralarıyla gürül gürül bir "Türk güldürü edebiyatı"nın temsilciliğini neredeyse tek başına üstlenmiş olan Hoca'mız, kimi uzmanların deyişine göre, tek bir karakter tipini yansıtmaz; bazen akıllı, hazırcevap, nükteci bir tip iken, bazen de bön ve aptal bir adam olarak karşımıza çıkar; diğer yer ve zamanlarda da bir sosyal eleştirici ve/ya da kültür kahramanıdır.⁵ Ayrıca, Selçuklu-Osmanlı toplumunda imam, din görevlisidir, halka namaz kıldırır, başka din törenlerinde görev yüklenmiştir; öğretmendir, çocuklara ve büyüklere okuma yazma ve din bilgileri öğretir; nihayet imam yargı görevi de yapar; bu yanları ile imam, "merkez" kültürünün temsilcisidir. Ama aynı zamanda Hoca, hikayelerinde bir köylü, yani halk olarak da sunulur; ki bu yanıyla da "kenar, çevre" kültürünün temsilcisidir. Yani, Hoca, bir yanı ile "resmî -", diğer yanı ile de "halk kültürü"ne bağlıdır. "Kavuk, din adamıgını, eşek köylülüğü simgeler."⁶

Abdülbaki GÖLPINARLI hocaya göre ise, Nasreddin Hoca, haremelerde, saraylarda yaşamış bir tip değildir. Hoca, dert çeken, acıkan, ağlayan, bezen, uman, isteyen, inanan ve sırasında inancıyla alay eden, efkârlanan ve sırasında efkârını bir nüktede boğan halktır, hem de "tarih boyunca haik".. "Halk, Hoca'dır"⁷.

Devamı Gelecek Sayıdadır.

³ Ferruh SANIR, Sultan Dağlarından Sakarya'ya: Akşehir, Eşme ve Turgut Ovalarıyla Yukarı Sakarya'dan İki Vâdi Boyu ve AKŞEHİR. Ankara, Ulus Basımevi, 1948.

⁴ İbid., s.158. Güvenç, medrese hakkında: "Osmanlı Medresesi"nde, tıp, matematik, fizik, kimya gibi akli bilimler, nakli bilim olarak okutuldu. Kuran ise bütün bilimlerle bilgilerin tek kaynağı olarak kabul edildi. Böyle olunca da "âlim", din bilgini, yani Kuran'ı bilen kişi oldu çıktı.(...) Osmanlı Medresesi, biçimsel Aristoteles mantığının dünyaya egemen olduğu XVII YY'a kadar, idari - askeri kadroları yetiştirmede oldukça başarılı idi.(...) Bacon ile Descartes yeni bir bilimsel mantık (metot) geliştirdince (...) Medrese eğitimi geri kalmaya başladı" demektedir.; bkz.: Bozkurt GÜVENÇ, Türk Kimliği: Kültür Tarihinin Kaynakları. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayını, No: 1549, 1993, s. 200.

⁵ İlhan BAŞGÖZ, "Nasreddin Hoca Hikayeleri (Tarihsel Gelişme İçinde Bir Konular Analizi), (içinde) Toplumbilim - Nasreddin Hoca Özei Sayısı, Sayı 6, Haziran 1997, (ss.25-47) s.25.

⁶ İbid., s. 27.

⁷ Aktaran: Alpay KABACALI, "Bütün Yönleriyle Nasreddin Hoca", (içinde) Toplumbilim - Nasreddin Hoca Özei Sayısı, Sayı 6, Haziran 1997, (ss.55-60) s.56.